

Veselības ministrija

Brīvības iela 72 k-1, Rīga, LV-1011, tālr. 67876000, e-pasts pasts@vm.gov.lv, www.vm.gov.lv

Rīgā

11.09.2025. Nr. 01-15.1/4210

Uz 29.08.2025. Nr. 9-2.3.1e/588

Latvijas Republikas Valsts kontrolei

*Par lietderības revīzijas noslēguma
dokumentu nosūtīšanu*

Veselības ministrija ir saņēmusi Valsts kontroles Trešā revīzijas departamenta 2025.gada 29.augusta lēmumu, lietderības revīzijas ziņojumu “Reformu nav, personāla trūkst – kurp virzās stacionārā veselības aprūpe?” par veikto revīziju “Vai stacionārā veselības aprūpe tiek plānota un organizēta efektīvi?” (turpmāk – Revīzija) un Ieteikumu ieviešanas plānu.

Augsti novērtējam Valsts kontroles Revīzijā gūtos secinājumus un sniegtos ieteikumus, kas vērsti uz valsts nodrošinātās stacionārās veselības aprūpes plānošanas un organizācijas pilnveidi, atbilstoši Latvijas iedzīvotāju vajadzībām. Atbilstoši pieprasījumam, nosūtām atbildes uz uzdotajiem jautājumiem:

1. Vai Revīzija bija nepieciešama, un vai tā veikta īstajā brīdī (laikā)?

Veselība ir Latvijas veselības sistēmas pamatvērtība. Tiesības uz veselības aprūpi ir katra Latvijas iedzīvotāja pamattiesības un ieguldījumi Latvijas iedzīvotāju veselības veicināšanā un veselības aprūpē ir ieguldījumi Latvijas attīstībā¹.

Laikus pieejama veselības aprūpe ir kritiski svarīga, lai novērstu priekšlaicīgu darbspēju un priekšlaicīgu mirstību, kā arī sekmētu sociālo iekļaušanu un produktivitāti. Latvijas sabiedrības novecošanās un dzīvildzes palielināšanās rada pieaugošu vajadzību pēc veselības aprūpes pakalpojumiem.

Lai saglabātu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, vienlaikus nodrošinot efektīvāku veselības aprūpes sistēmu ilgtermiņā, ir nepieciešams veikt izmaiņas slimnīcu tīklā. Līdz ar to Revīzija par valsts apmaksāto stacionāro veselības aprūpi tika īstenota laikā, kad tā sniedz vislielāko pievienoto vērtību, jo

¹ Ministru kabineta 2022.gada 26.maija rīkojums Nr.359 “Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021-2027.gadam” (turpmāk - Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021-2027.gadam)

objektīva situācijas analīze ir būtiska, lai pieņemtu pamatotus lēmumus turpmākajām reformām.

2. Kāds ir Veselības ministrijas viedoklis par Valsts kontroles konstatēto problēmu iemesliem?

Cilvēkresursu trūkums un ilgstoši nepietiekams veselības aprūpes finansējums ir pastāvošas problēmas valsts apmaksātā veselības aprūpes sistēmā, kas ierobežo iespējas efektīvi pārvaldīt ārstniecības iestāžu tīklu un neļauj nodrošināt pacientu vajadzībām atbilstošu un savlaicīgi pieejamu veselības aprūpi.

Galvenais izaicinājums, ar ko saskaras ārstniecības iestādes valsts apmaksāto pakalpojumu nodrošināšanā sekundārajā veselības aprūpē, ir speciālistu piesaiste un noturēšana valsts sektorā, jo stacionārās ārstniecības iestādes konkurē ne tikai savā starpā, bet arī ar privāto sektoru. Ārstniecības personu piesaistē svarīgs ir atalgojums, darba slodze un vide, kuru pienācīgs nodrošinājums ir atkarīgs no nozarei piešķirtā finansējuma.

Finansējums veselības aprūpes nozarei Latvijā jau vairākus gadus ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā. Arī 2025.gadā veselības aprūpei tika atvēlēti tikai 4,8% no IKP, kamēr ES vidējais rādītājs ir 8,4 %. Vidēja termiņa budžeta plāni liecina, ka valsts izdevumi veselības aprūpei kā daļa no IKP līdz 2028.gadam samazināsies līdz 4,1%. Tas nozīmē, ka valsts finansējums veselības aprūpei līdz 2027.gadam saglabāsies zem noteiktā mērķrādītāja 6% apmērā no IKP, kā tas tika noteikts Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.–2027.gadam. Nepietiekamais un ilgtermiņā nestabilais finansējums veselības aprūpei ietekmē iespēju nodrošināt pacientu vajadzībām atbilstošu un kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, kā arī kavē nozīmīgu investīciju veikšanu ārstniecības iestāžu infrastruktūrā un tehnoloģijās. Tas, savukārt, apgrūtina gan veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes uzturēšanu, gan jaunu, mūsdienīgu un efektīvu risinājumu ieviešanu ārstniecībā.

Veselības ministrija, sākot ar 2020.gadu, ir vairākkārt virzījusi izmaiņas slimnīcu tīklā, lai īstenotu 2016.gada Pasaules Bankas ziņojuma ieteikumus, taču biežā politiskā vadības maiņa un ārstniecības iestāžu dažādā juridiskā piederība sarežģī un palēnina slimnīcu tīkla efektīvu pārvaldību un sakārtošanu. Vairāk kā puse, jeb 56% ārstniecības iestāžu, kas sniedz stacionārās veselības aprūpes pakalpojumus, ir pašvaldības iestādes un tieši ārstniecības iestāžu atšķirīgās institucionālās intereses bieži kavē vienotu un stratēģisku pieeju veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanā valstī.

3. Vai Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami, un vai tie palīdzēs uzlabot iestādes darbu?

Valsts kontroles Revīzijā gūtie secinājumi un sniegtie ieteikumi nodrošina papildu skatījumu uz pašreizējo valsts apmaksāto stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu. Revīzijas ziņojumā sniegtā informācija atspoguļo veselības aprūpes sistēmas stiprās un vājās puses, kā arī palīdz apzināt iespējamās

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

riskus, kas var ietekmēt veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti un pacientu vajadzību nodrošināšanu.

Valsts kontroles veiktā datu analīze un iegūtie rezultāti ir nozīmīgs atbalsts tālākajām ieplānotajām darbībām slimnīcu tīkla reformas īstenošanā. Tie sniedz iespēju balstīt reformas risinājumus uz pārbaudītiem faktiem un datiem, kas ir īpaši svarīgi, lai nodrošinātu efektīvu resursu izmantošanu un ilgtspējīgu veselības aprūpes attīstību Latvijas iedzīvotāju interesēs.

Valsts sekretāre

(paraksts*)

Agnese Vaļuliene

Sanda Lejniece 67876050
sanda.lejniece@vm.gov.lv